ОТРАСЛОВ /БРАНШОВ/

КОЛЕКТИВЕН ТРУДОВ ДОГОВОР

ОТРАСЪЛ

„ПРОУЧВАНЕ, ДОБИВ И ПРЕРАБОТКАНА МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ"

София, 2023 година

СТРАНИ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО

ЧЛЕН 1

Настоящият отраслов /браншов/ колективен трудов договор, отбелязан за краткост ОКТД, се сключи между:

<u>От страна на Синдикатите:</u>

Федерацията на независимите синдикати на миньорите - КНСБ /ФНСМ-КНСБ/, ЕИК 000861456, седалище и адрес на управление гр. София, ул. Враня 32 Представлявано от Валентин Пенев Вълчев - председател

и

Синдикална миньорска федерация към КТ "Подкрепа" - /СМФ "Подкрепа"/, ЕИК 121555807, седалище и адрес на управление гр. София, бул. Драган Цанков № 35, представлявано от Владимир Карамфилов Топалов – председател.

<u>От страна на Работодателите:</u>

Българска минно-геоложка камара, Булстат 121278484, седалище и адрес на управление гр. София, бул. Околовръстен път 27, представлявано от Николай Георгиев Вълканов – председател.

ЧЛЕН 2

Страните признават легитимността си като представителни организации в отрасъла /бранша/ при воденето на преговорите и подписването на настоящия ОКТД и правото на своите членове да сключват колективни трудови договори /КТД/ в търговските дружества от отрасъла при представяне на следните документи:

<u>За Работодателя</u>: Протокол от Съвета на директорите за избор на изпълнителен директор, Протокол от Съвета на директорите за упълномощаване за водене на преговори, Решение за съдебна регистрация на дружеството, Удостоверение за представителност на организацията на национално равнище;

<u>За Синдикатите</u>: Удостоверение за съдебна регистрация на съответната централа, Пълномощно за водене на преговори, Удостоверение за представителност на организацията на национално равнище.

ЧЛЕН 3

/1/ Този договор има силата на отраслов нормативен акт, който урежда въпросите на трудовите и осигурителни отношения - доходите, трудовата заетост, социалното

обслужване, условията на труд, социалното партньорство и всички други въпроси, които не са уредени с повелителни разпоредби на закона.

/2/ Клаузите на договора не противоречат на Кодекс на труда /КТ/ и на другите действащи законови и подзаконови нормативни документи.

ПРИЛОЖИМОСТ НА ОКТД

ЧЛЕН 4

/1/ Настоящият договор е приложим само за работниците и служителите - членове на синдикатите - страна по договора, и работодателите в дружествата, членове на Българска минно-геоложка камара от геолого-проучването, добива и преработката на всички видове енергийни ресурси, минерални, рудни и нерудни суровини, добива и преработката на каолинови и кварцови пясъци, добива и преработката на нефт и газ, скално-облицовъчни материали, добива на инертни материали, минното и тунелно строителство, обслужващите отрасъла специализирани ремонтни, транспортни, научно - изследователски, проектантски и други институти и предприятия.

/2/ Този договор е задължителен за дружествата, занимаващи се с дейности по предходната алинея, независимо от формата на собственост.

ЧЛЕН 5

/1/ Синдикатите - страна по този договор, на ниво търговско дружество изготвят и представят на работодателя своя проект за единен КТД.

/2/ Страните по този договор на ниво търговско дружество подписват единен КТД.

/3/ При възникнали разногласия между работодателите и синдикатите страна по КТД в търговските дружества, същите незабавно уведомяват своите централи и отнасят въпроса за решаване в комисията по договарянето на настоящия ОКТД.

/4/ КТД в търговските дружества не могат да съдържат клаузи, които са по-неблагоприятни за работниците и служителите от установените с настоящия ОКТД.

/5/ Действието на този ОКТД, както и действието на КТД в търговските дружества, продължава независимо от промяна на субектите, изпълняващи функциите на работодателите или техни представители, а също така и при настъпили структурни промени при условията на чл. 55 от КТ.

/6/ Страните се задължават да си сътрудничат и съдействат при воденето на преговори и сключването на КТД в търговските дружества.

/7/ Преговорите за подписване на нови ОКТД и КТД в дружествата следва да започнат и завършат в рамките на нарочно подписано споразумение между договарящите се страни, с конкретни организационни детайли по преговорите, но не по-късно от изтичащия срок на предходните договори.

ЧЛЕН 6

Всички договорености, постигнати на национално и браншово равнище, са в сила за страните по настоящия договор.

ЧЛЕН 7

/1/ Присъединяването към КТД в търговските дружества на не членуващите в синдикалните организации, страни по договора, работници и служители, се извършва по реда на чл. 57 от КТ със заявление до двете страни по КТД.

/2/ Условията за присъединяване са:

а. попълнено и подписано заявление-декларация по образец, приложение към ОКТД;

б. ежемесечно внасяне в целева сметка на търговското дружество на парична вноска в размер на 1 % от нетното месечно трудово възнаграждение през целия период на действие на съответния КТД в дружеството.

/3/ Набраните средства по предходната алинея се изразходват за социални и милосърдни цели със съвместното решение на страните по КТД.

ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА СТРАНИТЕ

ЧЛЕН 8

/1/ Работодателите от търговските дружества се задължават предварително да информират, обсъждат и консултират със синдикатите, страни по настоящия договор, своите действия, свързани с последни и предстоящи промени в дейността, икономическото състояние и организацията на труда, водещи до промени в заетостта на предприятията в т.ч. масови уволнения, промени на работодателя, както и на други решения, които могат да доведат до възникване на социални напрежения и конфликти, свързани с трудовите и осигурителни отношения, засягащи интересите на колектива или част от него.

/2/ Целта на провежданите обсъждания и консултации е постигането на споразумение между страните по КТД в търговските дружества с оглед намаляване на негативните социални последици, произтичащи от промените в дейността на дружествата.

ЧЛЕН 9

Страните по настоящия договор се задължават да следят за всяка поява на дискриминация изразена във фактически, словесен или по друг начин, която има за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, обидна или застрашителна среда, както и други признаци по чл. 4, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация.

ЧЛЕН 10

/1/ Работодателите представят при поискване на синдикатите - страна по настоящия договор актуална информация съгласно условията по чл. 52, ал. 1, т. 2 "б" от КТ или конкретно договорена с КТД.

/2/ Предоставената информация за целите на колективното договаряне обхваща въпросите на:

а. щатно разписание, средно-списъчен състав по категории персонал и средна работна заплата по категории персонал;

б. отчет на приходите и разходите, равнище на производителност на труда;

в. инвестиции за създаване на условия за здравословни и безопасни условия на труд;

г. задължително обществено осигуряване на работниците и служителите, осигурителен доход, внесени и дължими осигурителни вноски;

/3/ При поискване от работодателя, синдикалните организации-страни по договора, представят актуална информация за действителния брой на членовете си, съгласно чл. 52, ал. 1, т. 4 от КТ или конкретно договорена с КТД.

ЧЛЕН 11

/1/ За осъществяване на функциите им за информиране, консултации и съгласуване, работодателите предоставят на синдикатите информация в случаите на:

а. масови уволнения;

б. промяна на работодателя;

в. изменение на дейността, икономическото състояние и организацията на труда.

/2/ Вида на информацията, сроковете за нейното предоставяне и за започване на консултациите се уреждат по реда на чл. 130г от КТ.

ТРУДОВА ЗАЕТОСТ. СКЛЮЧВАНЕ И ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ТРУДОВИТЕ ПРАВООТНОШЕНИЯ

ЧЛЕН 12

Работодателите осигуряват условия за пълна трудова заетост на работниците и служителите, както и необходимите условия за изпълнение на работата по трудовото им правоотношение, за която са се уговорили.

ЧЛЕН 13

Обективната наличност на "изключенията" по смисъла на т. 8, § 1 от допълнителните разпоредби на КТ за сключване на срочни трудови договори по чл. 68, ал. 4 от КТ, предварително се обсъждат и консултират със синдикатите, страни по КТД.

ЧЛЕН 14

Работодателят предварително информира синдикатите, страна по КТД за необходимостта от приемането на нови работници.

ЧЛЕН 15

Работодателят връчва на работника или служителя екземпляр от длъжностната му характеристика при подписването на трудовия договор.

ЧЛЕН 16

/1/ В случай, че обстоятелствата наложат необходимост от съкращения в щата, намаляване на обема на работата или закриване на част от дейността на търговското дружество, работодателят се задължава да започне незабавни преговори в Комисията за социално сътрудничество със синдикалните организации по месторабота, страна по настоящия договор.

/2/ Когато е налице масово съкращение /уволнение/ по смисъла на Кодекса на труда, преговорите /консултациите/ със синдикатите започват не по-късно от 45 дни преди извършването на съкращенията.

/3/ Страните по договора се задължават да спазват следните основни правила в процедурите по съкращенията на персонала в търговските дружества от отрасъла:

а. предоставяне на анализ за икономическото и финансово състояние на търговското дружество, както и програмите за преструктуриране, за период, не по-малък от шест месеца;

б. анализ на причинната връзка между състоянието на дружеството, перспективната програма и намеренията за съкращения;

в. броя на работниците и служителите, които ще бъдат уволнени и сроковете, през които трябва да се извършват уволненията;

г. определяне критериите за подбор на персонала в зависимост от специфичните условия в дружеството и конкретните работни места, които се регламентират в колективния трудов договор;

д. възможностите за пренасочване, както и задълженията на работодателя за преквалификация или обезщетение на пренасочените работници и специалисти.

е. обезщетенията, които се дължат на съкратените работници и служители.

/4/ Само работодателят може да иска започване на процедура по съкращение на персонала. Преговорите започват в седемдневен срок, считано от датата на връчване на необходимата/изискваща се по предходната алинея информация.

/5/ Работодателят пристъпва към изпълнение на правата си по КТ след подписване на споразумение за съкращенията в ръководеното от него търговско дружество. Ако не се постигне консенсус по процедурата за съкращенията, страните упражняват правата си по КТ и Закона за уреждане на колективните трудови спорове.

Протоколът за разногласията се изпраща в съответната отраслова комисия за социално партньорство.

/6/ С КТД в дружествата се договаря приложението на чл. 333, ал.4 от КТ.

/7/ Работодателят назначава с предимство и съгласно изискващата се квалификация освободените от дружеството работници и служители при разкриване на нови или овакантяване на съществуващи работни места. За целта работодателят предоставя на подходящо място в дружеството своевременна писмена информация за свободните работни места и длъжности.

/8/ Работодателят предоставя на подходящо място своевременна писмена информация на работниците и служителите със срочни договори за свободните работни места и длъжности, които могат да се заемат по трудов договор за неопределено време. Такава информация се предоставя и на синдикатите, страни по КТД.

/9/ Работодателите съвместно със синдикатите в търговските дружества разглеждат ежегодно перспективите за съхраняване на работни места и възможностите за разкриване на нови работни места.

ЧЛЕН 17

Работодателите съгласувано със синдикатите, страна по КТД в дружествата, разработват и финансират програми за реда, начина и условията за придобиване или повишаване на квалификацията, обучение и участие в курсове, на основание глава 11 от КТ.

РАБОТНО ВРЕМЕ. ПОЧИВКИ И ОТПУСКИ

ЧЛЕН 18

/1/ Разпределението на работното време, графиците за работа на смени и почивките, условията и реда за полагане на нощен и извънреден труд, както и отчитането и изчисляването на работното време и други, се урежда с Правилник за вътрешния трудов ред. Проектът на Правилник се изготвя с участието на синдикалните организации по месторабота, страна по договора, по реда на чл. 37 от КТ и се огласява пред работниците и служителите от търговското дружество.

/2/ Работодателите осигуряват технически съоръжения, суровини, материали, енергия и всички други условия, достатъчни за нормално изпълнение на работата по трудовото правоотношение, за която са се уговорили с работниците и служителите.

/3/ Работодателите гарантират трудовата заетост за пълен работен ден и нормални условия, така че работниците и служителите да заработват договорените си работни заплати в законоустановеното работно време.

/4/ Работодателите провеждат консултации със синдикатите, страна по КТД, при необходимост от въвеждане на удължено работно време при спазване на чл. 136а от КТ.

/5/ Работните места, сроковете и условията, при които се въвежда непълно работно време съгласно чл. 138 от КТ, работодателят предварително съгласува със синдикатите- страна по КТД.

ЧЛЕН 19

/1/ Размерът на основния платен годишен отпуск е, както следва:

а. за трудов стаж в дружеството до 2 години - 20 дни;

б. за трудов стаж в дружеството от 2 до 5 години - 21 дни;

в. за трудов стаж в дружеството от 5 до 10 години - 22 дни;

г. за трудов стаж в дружеството от 10 до 15 години - 23 дни;

д. за трудов стаж в дружеството над 15 години - 24 дни.

/2/ С КТД в дружествата могат да се договарят и по-високи размери на основния платен годишен отпуск.

ЧЛЕН 20

Размерът на допълнителния платен годишен отпуск за работа при специфични условия и рискове за живота и здравето се определя с КТД в дружествата диференцирано, в зависимост от степента на вредност, но не по-малко от 6 работни дни.

ЧЛЕН 21

Работничка или служителка с 2, 3 и повече деца до 18-годишна възраст ползва съответно 2 или 4 дни платен годишен отпуск за всяка календарна година. Отпуската се ползва по реда предвиден в чл. 168 от КТ.

ЧЛЕН 22

/1/ На работниците или служителите, които учат в средно или висше училище по специалности, използвани в предприятието по ред и условия, уточнени между страните по КТД, работодателят осигурява платен отпуск в размер предвиден в чл. 169 от КТ.

/2/ Работниците и служителите, които желаят да продължат образованието си в специализирани средни и висши училища, със специалности, приложими в дружеството, могат да направят това, при условия, определени с КТД в дружеството, и спазване на чл. 170 от КТ.

ЧЛЕН 23

Работниците и служителите, които имат право на допълнителен платен годишен отпуск за работа при ненормирано работно време се определя с КТД в търговските дружества. Размерът на този отпуск не може да бъде по-малък от 6 /шест/ работни дни.

ЧЛЕН 24

/1/ За осъществяване на синдикална дейност на нещатните председатели и секретари на синдикалните ръководства в търговските дружества, страна по КТД работодателят осигурява платен отпуск в размер на 8 часа за един календарен месец.

/2/ Този отпуск се разрешава само чрез писмено уведомяване от съответния синдикален деец в дружеството до работодателя, при спазване на чл. 159 от КТ.

ЧЛЕН 25

За участие в заседанията на висшите ръководни органи на синдикалните федерации и важни обществени мероприятия /синдикални конференции, съвети, изпълнителни бюра или комитети, семинари, обучения, участия в преговори и др./, организирани от изпълнителните органи на синдикалните централи, страна по договора, работодателят осигурява на синдикалните дейци платен служебен отпуск за времето на синдикалното мероприятие, но не повече от 1 път в месеца, срещу подписан от председателя /или негов заместник/ на съответната синдикална централа документ, най-малко два дни преди началото на мероприятието. При разрешаване на колективни трудови спорове, сключване на колективни трудови договори, предотвратяване на конфликти, работодателят командирова синдикалните дейци, участващи в тези мероприятия.

ТРУДОВИ ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ И ОБЕЗЩЕТЕНИЯ

ЧЛЕН 26

Минималната месечна работна заплата за дружествата по чл. 4, ал.1 е минималната работна заплата за страната увеличена с коефициент 1.40.

ЧЛЕН 27

/1/ Увеличението на основните заплати на работниците и служителите се определя с КТД в търговските дружества в зависимост от финансово-икономическото им състояние, както и от постигнатите договорености на национално и отраслово равнище. При подписване на национално споразумение за индекс на увеличение на работните заплати, страните по настоящия договор започват преговори на браншово ниво.

/2/ Увеличението на основните заплати на работниците и служителите в търговските дружества с над 50% държавно участие е в пълния размер на необлагаемите средства за заплати съгласно Наредбата за образуване на средствата за работна заплата.

ЧЛЕН 28

През първото тримесечие на всяка календарна година страните по настоящия ОКТД подписват споразумение за увеличение на работните заплати на заетите в отрасъла, включващо пълния размер на ръста на инфлацията. При провеждане на преговорите за КТД в дружествата, в съответствие с конкретното финансово-икономическо състояние на дружествата, могат да се договорят и съответен процент на увеличение на работните заплати на персонала съгласно Наредбата за структурата и организацията на работната заплата.

ЧЛЕН 29

Размерът на допълнителното трудово възнаграждение за нощен труд се определя с КТД в дружествата, но не по-малко от 45 процента от минималната часова заплата за страната.

ЧЛЕН 30

/1/ За всяка година придобит трудов стаж и професионален опит се заплаща допълнително трудово възнаграждение в размер на 0.9% от основната заплата за работещите при надземни условия и 1.0% от основната работна заплата за работещите при подземни условия. С КТД в дружествата могат да се договарят и по-високи размери.

/2/ За всяка година придобит трудов стаж и професионален опит се признава времето, през което работникът или служителят е работил и продължава да работи в съответното предприятие, както и трудовия му стаж, придобит в друго предприятие на отрасъла, на същата, сходна или със същия характер работа, длъжност или професия.

/3/ Размерът на допълнителното трудово възнаграждение за придобит трудов стаж и професионален опит не може да бъде по-малък в проценти от този, получаван от работника или служителят към момента на влизане на настоящият ОКТД в сила, ако това е по-благоприятно за него.

/4/ Условията, при които се зачита сходния характер на работа, длъжност или професия по ал. 2 са:

а. трудовият стаж да е положен в други предприятия на добивната промишленост или съответната дейност в други предприятия на длъжност, съответстваща на единичната група по Националния класификатор за професиите и длъжностите или на сходна професия или длъжност от съответната група;

б. по изключение, за отделни специфични за съответното дружество длъжности, може да се признае за сходен и друг стаж по ред и начин, установен между страните по КТД.

ЧЛЕН 31

За работа при специфични условия на труд с временен характер, които водят до нервно и психическо натоварване и в други условия, увреждащи здравето на работника, се заплаща допълнително трудово възнаграждение. Конкретните условия и обхвата на работниците и служителите, както и размерът на това допълнително възнаграждение се договаря с КТД в дружествата.

ЧЛЕН 32

За положения извънреден труд по чл. 144, т. 4 и т. 5 от КТ работодателите информират синдикатите, страна по договора в дружествата.

ЧЛЕН 32а

На основание чл. 146, ал. 2 от Кодекса на труда се договаря по-голяма продължителност на извънредния труд, но не повече от 300 часа през една календарна година.

ЧЛЕН 33

/1/ Положеният извънреден труд се заплаща с увеличение не по-малко от:

- 50% за работата през работните дни;

- 75% за работата през почивните дни;
- 120% за работа на официален празник;
- 60% за работа при сумарно изчисляване на работно време.

/2/ Увеличението по предходната алинея се изчислява върху брутното трудово възнаграждение.

/3/ Работодателят съставя в началото на всеки месец график, с който определя работниците и служителите, които ще работят в почивните дни за извършване на неотложни работи и поддържане на работните места. Работата в почивните дни извън графика се счита за извънреден труд и се заплаща със съответното увеличение.

ЧЛЕН 34

За времето, през което работникът или служителят е на разположение на работодателя и се намира извън територията на предприятието, в мястото уговорено между тях, се заплаща трудово възнаграждение за всеки час или част от него, в размер не по-малък от 35 % от минималната часова работна заплата за бранша.

ЧЛЕН 35

При работа през официални празнични дни, които са в графика на работното време, на работниците и служителите се заплаща допълнително възнаграждение в размер на 110 % от трудовото им възнаграждение, определено по реда на чл. 33, ал. 2 от този договор.

ЧЛЕН 36

/1/ Организацията на работната заплата в търговските дружества се регламентира с вътрешните правила за работната заплата. Същите се разработват с участието на синдикатите и не могат да противоречат на постигнатите договорености с КТД.

/2/ Определянето и изменението на трудовите норми се извършва съгласно чл. 250, ал. 1 и ал. 2 от КТ.

/3/ Препоръчва на работодателите и синдикатите, при водене на преговорите по КТД в дружествата от бранша, да договорят нива на минимални работни заплати по категории персонал, не по-ниски от договорените на браншово равнище минимални осигурителни доходи за същите категории персонал.

/4/ При повишаване квалификацията на работниците и служителите, във вътрешните нормативни документи на дружеството може да се предвиди увеличение на трудовото възнаграждение.

ЧЛЕН 37

Размерът на обезщетенията по членове 218, 222, 225 и 331 от КТ се определя с КТД в дружествата.

ЧЛЕН 38

Възнаграждението по време на отпуск на работника и служителя по чл. 157, ал. 1 т. 1-3 е дневното брутно трудово възнаграждение, определено по реда на чл. 177 от КТ.

ЧЛЕН 39

/1/ Заработеното месечно трудово възнаграждение се изплаща авансово и окончателно до 31-во число на месеца, следващ този, за който е изчислено.

/2/ При финансови затруднения в дружеството временно се изплаща 60 (шестдесет) на сто от брутното трудово възнаграждение, но не по-малко от минималната работна заплата за дружеството.

/3/ Разликата до пълния размер на заработеното трудово възнаграждение се изплаща допълнително в тримесечен срок с лихва, равна на основния лихвен процент за съответния период.

/4/ При закъснение в изплащането на трудовото възнаграждение за повече от един месец от предвидения график работодателят осигурява информация за дължимите суми за всеки работник, както и за неизплатените осигурителни и здравни вноски.

ЗДРАВОСЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД И ТРУДОВА МЕДИЦИНА

ЧЛЕН 40

/1/ Работодателят осигурява обслужване от Служба по трудова медицина съгласно Наредба № 3 от 25.01.08 г. на МЗ и МТСП за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина.

/2/ Работодателят съвместно с упълномощени представители на синдикатите-страни по договора и Службата по трудова медицина разработва и утвърждава правила за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, включително и периодичността на замерите на параметрите на работната среда.

/3/ Работодателят съвместно с упълномощени представители на синдикатите-страни по договора и Службата по трудова медицина разработва мерки за подобряване състоянието на работната среда.

/4/ По предписание на Службата по трудова медицина работодателят осигурява профилактични прегледи за работниците и служителите на дружеството, съгласно нормативните изисквания. Работодателите и длъжностните лица в предприятията са

длъжни да опазват в тайна данните за здравословното състояние на отделните работници и служители от и за съответните медицински прегледи.

/5/ Работодателят предоставя безплатно специално работно и униформено облекло и лични предпазни средства на работниците и служителите, които се задължават да ги използват по предназначението им, и то само по време на работа, по списък съгласно КТ, подготвен с участието на синдикатите-страни по договора, и утвърден от Съвета на директорите.

/6/ Работодателят осигурява безплатни медикаменти на работните места, необходими за оказване на спешна медицинска помощ.

/7/ В случай на пандемия, работодателят осигурява необходимите предпазни средства (предпазни маски, шлемове, ръкавици, защитно облекло, дезинфектанти и др.), както и необходимите организационни мерки за опазване здравето на работниците и служителите. В случай, че страните по КТД вземат решение за организиране и провеждане на изследвания и/или тестване на работници и служителите в съответното дружество, работодателят поема разходите за това.

/8/ Работодателите осигуряват за всички работни места писмени инструкции, включващи правилата за работата, техническите и организационни мерки за осигуряване безопасността и здравето на работещите. Преписи от инструкциите да се предоставят срещу подпис на работниците, а извадки от тях да се поставят на определени места.

ЧЛЕН 41

/1/ Работодателят осигурява безплатна храна и/или добавките към нея на работниците и служителите, които работят при специфичен характер и организация на труда. Определянето на работниците и служителите, които имат право на безплатна храна става след консултация със синдикатите. Стойността на безплатната храна и/или на добавките към нея се договарят с КТД в търговските дружества. В КТД може да се договаря и получаването на мляко за определени професии на стойност над определената за безплатна храна.

/2/ Стойността на безплатната храна и/или добавките към нея не може да бъде по-малка от 6.50 лв. на отработен ден, а за работещите при подземни условия, не по-малка от 8.00 лв. на отработен ден.

/3/ По искане на работниците, имащи право на безплатна храна и/или добавките към нея, работодателят им изплаща левовата равностойност на същата, ако това е договорено с КТД.

/4/ За работници и служители на търговските дружества, които не попадат в обхвата на горните три алинеи, с КТД в дружествата се договаря размера на поевтинената храна.

ЧЛЕН 42

Работодателят предоставя възможност на синдикалните организации-страна по настоящия договор, да се запознаят с информацията и проектите за реконструкция, въвеждане на нова техника или технология в раздела за здравословни и безопасни условия на труд.

ЧЛЕН 43

Синдикалните организации се задължават да съдействат за спазване нормите по здравословни и безопасни условия на труд в дружеството и могат да правят предложения пред работодателя по засягащите ги въпроси.

ЧЛЕН 44

Работодателите своевременно уведомяват синдикатите в случай на проверка от контролни органи по безопасност и здраве, с оглед участие на синдикалистите-членове на комитети по условия на труд в проверките. След приключване на проверките предоставят при поискване от синдикатите преписи от констатациите и предписанията на контролните органи.

ЧЛЕН 45

Работодателите осигуряват периодично обучение на представителите на работниците в комитетите и групите за условия на труд по въпроси, свързани с условията за безопасна работа на труда и трудовата медицина.

ЧЛЕН 46

Работодателите предоставят на синдикатите:

а. оценка на риска за здраве и безопасност на труда, изготвен в съответствие с изискванията на ЗЗБУТ;

б. тримесечни анализи на дейността по осигуряване на безопасност и здраве при работа, както и тримесечни анализи на трудовия травматизъм и професионалните заболявания;

в. годишни програми за придобиване знания и повишаване квалификацията по безопасност и здраве при работа;

г. годишни анализи на здравното състояние на работещите;

д. годишни анализи на дейността по трудова медицина.

ЧЛЕН 46а

В търговските дружества работодателите и синдикатите-страни по договора, ежегодно извършват анализ на дейността на КУТ за две-годишен период и приемат съвместни мерки и решения за усъвършенстването й.

СОЦИАЛНО-БИТОВО ОБСЛУЖВАНЕ. СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ И ПОДПОМАГАНЕ

ЧЛЕН 47

/1/ Работодателите самостоятелно или съвместно с други организации осигуряват столово хранене, а там, където специфичните условия не позволяват това, по друг подходящ начин, уточнен със синдикатите по месторабота, страни по договора и с КТД в търговските дружества.

/2/ В зависимост от финансовите възможности, работодателят осигурява:

а. средства за поевтиняване на храната;

б. средства за издръжка на собствена почивна база и договаря използването на наетите бази за почивка и туризъм или изплаща процент от разноските на своите работници и служители, определен с КТД в дружеството при спазване на изискванията на чл. 293 от КТ.

в. транспортно обслужване на работниците и служителите от местоживеенето до месторабота и обратно.

/3/ Разпределението на картите за почивка във ведомствените почивни бази се извършва от комисия, изградена на паритетни начала от синдикатите - страни по договора и работодателя.

/4/ В зависимост от финансовите възможности, работодателят самостоятелно или съвместно с други организации може да подпомага със средства работниците и служителите си в спортни мероприятия и спартакиади, организирани от национално представителните федерации в бранша.

ЧЛЕН 48

При наличие на парични средства за официални празници, работодателят може да изплаща допълнително възнаграждение, както и да финансира част от разходите за отдих, почивка и възстановяване на работниците и служителите при ползването на платения годишен отпуск, при спазване изискванията на чл. 293 от КТ.

ЧЛЕН 49

/1/ В случай на смърт на работник или служител от трудова злополука работодателят изплаща на пострадалото семейство финансова помощ в размер на не по-малко от 6 средни месечни брутни работни заплати за дружеството.

/2/ В случай на смърт на работник или служител, работодателят изплаща на семейството му финансова помощ в размер на не по-малко от 4 средни месечни брутни работни заплати за дружеството.

/3/ За средна брутна месечна работна заплата се приема брутната работна заплата за месеца, предхождащ събитието.

/4/ Финансовата помощ по ал.1 не се изплаща при доказана виновност на пострадалия.

ЧЛЕН 50

/1/ Работодателят застрахова за сметка на дружеството работниците и служителите с рискови и други професии със застраховка "Живот и злополука", съгласно чл.52 от ЗЗБУТ и Наредбата за задължително застраховане на работниците и служителите за риска „трудова злополука". Професиите, застрахователните събития и размерът на застраховката се определя с КТД в дружествата;

/2/ Когато в резултат на трудова злополука е настъпила временна, продължила повече от 30 /тридесет/ календарни дни нетрудоспособност, работодателят подпомага пострадалите работници и служители, по ред установен с КТД в дружеството.

ЧЛЕН 51

Работодателят, при възможност, участва съвместно с работниците и служителите, членове на синдикатите-страна по договора, в доброволното им пенсионно и здравно осигуряване. Конкретният размер на вноските се договаря с КТД в съответното дружество.

ЧЛЕН 52

На всеки 6 /шест/ месеца работодателят съвместно със синдикатите, страна по договора, разглежда изпълнението на КТД в дружеството.

СОЦИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО И ПАРТНЬОРСТВО

ЧЛЕН 53

/1/ Страните регулират и контролират изпълнението на настоящия договор на основата на равноправен диалог, преговори и социално партньорство.

/2/ За тази цел на всички нива се формират комисии за социално партньорство.

/3/ Работодателите, съвместно със синдикалните организации, могат да сформират допълнителни комисии или съвети с КТД в дружествата, с равни квоти за страните, чиято дейност ще съпътства и подпомага социалното партньорство, като например:

а. Комисия за работа с децата

б. Комисия за работа с младите хора;

в. Комисия за развитие на спорта и туризма;

г. Комисия за работа с жените;

д. Комисия за професионална квалификация, преквалификация и социална адаптация

е. Комисия по развитие на художествената самодейност.

/4/ Комисиите за социално партньорство работят по разработени правила, които определят състава им, социалните цели, предмета и компетенциите, както и процедурите за дейността им.

/5/ В компетенциите на комисиите за социално партньорство е решаването на споровете по изпълнение на настоящия договор и всички конфликти, възникнали в дружеството, свързани с трудовите и осигурителни отношения.

/6 / Решенията в комисиите за социално партньорство на всички нива се вземат с консенсус.

ЧЛЕН 54

/1/ По споровете по ал. 5 от предходния член, страните се задължават да започнат преговори в четиринадесет дневен срок след представяне на писмено искане от работодателя или синдикалните органи в дружеството.

/2/ След изтичане на срока страните си запазват правото да отправят иск до правораздавателните органи, да сигнализират органите за контрол по труда или да предприемат законни самостоятелни действия.

ЧЛЕН 54а

Работодателите периодично информират синдикатите-страни по договора, по въпроси от текущото и перспективно развитие на търговските дружества, финансово-икономическото състояние, дяла на работните заплати в разходите на дружествата, както и за проблемите, които изискват съвместни действия за подобряване на производствено-икономическите резултати и повишаване на жизнения стандарт на работещите, в съответствие с Директива на ЕС 2002/14. Синдикатите, от своя страна, съдействат на работодателите в рамките на техните възможности за подобряване на производствено-икономическите показатели и развитието на дружествата.

ЧЛЕН 55

/1/ Работодателите се задължават предварително да информират и консултират със синдикатите-страни по договора, всички въпроси, свързани със:

а. съществени структурни промени в дружеството;

б. промяна на предмета на дейност;

в. въвеждане на нови технологии със значими социални последици /съкращаване на работници, неблагоприятни изменения в трудовите правоотношения и други подобни/.

/2/ Вътрешните нормативни документи /правилници, наредби и др./ относно трудовите и осигурителни отношения се разработват и приемат само на основата на широк диалог с работниците и служителите и с активното участие на синдикалните ръководства. Работодателят своевременно предоставя на синдикатите необходимата информация за обсъждане и подготвяне на вътрешните документи.

Тяхното популяризиране и разясняване се извършва съвместно от работодателя и синдикатите-страни по договора.

ЧЛЕН 56

/1/ Синдикатите-страни по настоящия договор, поемат задължението да съдействат за запазване на социалния мир в търговските дружества;

/2/ Синдикатите-страни по договора ще се въздържат от действия, които могат да навредят на доброто име и престижа, както и на интересите на дружеството.

ЧЛЕН 57

Във връзка с насърчаване на международната дейност на отрасъла, страните по настоящия договор се ангажират, при възможност, с участия в международни прояви /проекти, семинари, дискусии, конференции, конгреси, размяна на добри международни практики/. Финансова, дарителска и хуманитарна дейност и други прояви, предмет на допълнителна договорка, при наличие на финансова възможност.

УСЛОВИЯ ЗА СИНДИКАЛНА ДЕЙНОСТ

ЧЛЕН 58

/1/ Правото на синдикална дейност в дружествата възниква от момента на доказано сдружаване на работници и служители в синдикални организации.

/2/ Работодателите изпълняват задълженията си спрямо синдикалните организации за осигуряване на условия за синдикална дейност, след представяне на

удостоверение за легитимност, издадено от централите на синдикатите, страни по настоящия договор.

/3/ Удостоверенията по предходната алинея се представят еднократно в началото на годината или в случай на промяна на субектите в договора.

ЧЛЕН 59

Работодателят няма право да противостои на работниците и служителите, членове на синдикатите-страни по договора и на синдикалните им ръководства да упражняват своите синдикални права, както и да им налагат дисциплинарни наказания само и единствено за това.

ЧЛЕН 60

/1/ Работодателите в дружествата предоставят безвъзмездно за ползване недвижимо имущество, оборудване, помещения, обзавеждане, съвременни средства за комуникация и други материални и финансови условия, необходими за синдикалната дейност на структурите на синдикатите-страни по този договор, съгласно чл. 46 от КТ.

/2/ Материалните условия, които се предоставят на синдикатите за осъществяване на тяхната дейност по предходната алинея, се конкретизират с КТД.

/3/ Работодателите, при възможност, осигуряват средства за международна синдикална дейност на страните по договора.

ЧЛЕН 61

Работодателите приемат да сключват със съответните синдикални организации по месторабота и техните Федерации, страна по ОКТД, договори за извършване на консултантски, експертни обучения и други услуги срещу заплащане, при спазване на нормативните документи.

ЧЛЕН 62

/1/ Синдикалните органи в дружествата имат право на достъп до информация, свързана с колективното трудово договаряне, и на тази за осъществяване на функциите им по реда на чл. 130а; чл. 130б и чл.130в от КТ. Срокът, обемът на информацията и достъпа до нея се урежда с КТД или с допълнително споразумение.

Информацията се осигурява в четиринадесетдневен срок от поискването й.

/2/ Синдикалните дейци в дружеството имат право на достъп до всички работни места, без да пречат на производствената дейност и при спазване на Правилника по безопасността на труда.

/3/ Работниците и служителите, членове на синдикатите-страни по договора в дружеството, могат да провеждат събрания и срещи по своя инициатива или по

инициатива на синдикалните ръководства, след минимум 24-часово предварително уведомяване на работодателя по ред, уточнен с КТД в дружествата.

/4/ Работодателите осигуряват в рамките на утвърденото за дружеството работно време не по-малко от 1 /един/ час месечно синдикално време за събранията по предходната алинея.

/5/ Работодателите нямат право да противодействат на не синдикални членове да участват в събранията и срещите по предходните ал. 3 и ал. 4.

ЧЛЕН 63

/1/ Работодателите осигуряват със заповед неплатен отпуск на щатните синдикални дейци за времето на техния мандат.

/2/ Ако към датата на изтичане на мандата, длъжността се окаже съкратена, работодателят осигурява друга длъжност, равностойна на предишната.

/3/ Когато след изтичане мандата на щатните синдикални дейци, същите продължават да работят на предишните си (или други равностойни) длъжности, времето на техния мандат се признава за придобит трудов стаж и професионален опит в съответствие с чл.30, ал.2 от настоящия ОКТД и чл.12, ал.5 от НСОРЗ.

/4/ Синдикални дейци, избрани на щатни длъжности в ръководните и контролните органи на синдикалните организации-страна по договора, се възстановяват от работодателя след изтичане на мандата им на длъжността, която са заемали преди избора.

/5/ В случай на съкращаване на щата или намаляване обема на работа, работодателят предлага на членовете на синдикалните съвети /комитети/, страна по договора, които са на нещатна изборна длъжност, друга подходяща работа.

/6/ Работодателят може да осигурява на щатните представители на синдикатите, страна по договора всички придобивки, от които се ползват работещите в дружеството, включително застраховка "Злополука-живот".

/7/ Работодателят приема събирането по ведомост на синдикалния членски внос в управляваното от него дружество, по представен от синдикалните организации-страна по договора, поименен списък на техните членове и спазване на действащите нормативни документи. Възнаграждението на служителите, събиращи членски внос, се договаря от синдикалните организации по месторабота.

/8/ На синдикалните дейци от организациите-страни по договора, избрани на щатни длъжности в ръководните органи, които са били в трудови отношения с дружеството при пенсиониране, работодателят може да изплаща разликата до увеличения размер на обезщетение по чл.222, ал.3 от КТ, ако не са ги получили.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Параграф 1

Тълкуванията по ОКТД се правят от Комисията по договарянето на настоящия ОКТД.

Параграф 2

/1/ ОКТД влиза в сила от дата на подписването му и е със срок на действие една година. Ако няма предложения за промяна, срокът му на действие се продължава автоматично за срок от още една година.

/2/ Увеличението на основните заплати и други клаузи от настоящия ОКТД и КТД по дружества могат да се договарят и за по-кратки срокове.

Параграф 3

Регистрацията на ОКТД се извършва в Главната Инспекция по труда в седемдневен срок от подписването му.

Параграф 4

Всички анекси приети по реда на ОКТД от Комисията по договарянето, третиращи въпроси невключени, но допълващи настоящия ОКТД са неразделна част от него.

Параграф 5

Търговски дружества по смисъла на настоящия договор са организациите-юридически лица, фирми, институти, предприятия и техните клонове, звена и поделения.

Параграф 6

Всички договорености в настоящият договор са задължителни и минимални. В КТД на дружествата могат да се договарят и по-благоприятни условия.

Параграф 7

Страните по ОКТД на основание чл. 51 б, ал. 4 от КТ могат да поискат от Министъра на труда и социалната политика да разпростре прилагането на ОКТД във всички дружества и дейности, посочени в чл. 4, ал. 1, включително и тези в ликвидация.

Параграф 8

Комисията по договарянето веднъж в годината обсъжда изпълнението на ОКТД и състоянието на КТД в дружествата.

Параграф 9

През третото тримесечие на съответната година, в съответствие с изискванията на МТСП, страните ще договарят размера на минималните осигурителни доходи за отрасъла.

Параграф 10

При промяна на трудовото законодателство, на други нормативни актове и на обективни обстоятелства свързани с дейността на отрасъла, в срок от 45 дни страните се договарят за налагащите се изменения в настоящия ОКТД.

Параграф 11

БМГК да уведомява по подходящ начин всички свои членове за постигнати споразумения между правителството и социалните партньори.

Параграф 12

Страните по настоящия договор приемат да съдействат и да си сътрудничат в случаите на инициирани промени в законодателството и свързани с това действия в интерес на развитието на отрасъла, повишаване на ефективността му и подобряване на жизнения стандарт на работещите.

Параграф 13

БМГК и синдикатите-страни по договора, периодично при необходимост разглеждат изпълнението на антикризисни мерки на подходящи форуми и приемат допълнителни решения.

Параграф 14

БМГК заедно със синдикатите провеждат активна дейност за подпомагане и осъществяване на държавна политика ориентирана към развитие и защита на българското производство на енергийни ресурси, рудни и нерудни минерални суровини, скално-облицовъчни и декоративни плочи, каолин, глини, пясъци и други строителни материали за индустриални нужди.

Параграф 14 а

Активно сътрудничество между държавата, работодателите и синдикатите, свързано с изграждането на нови или заместващи мощности, които работят на базата на местни български въглища при спазването на Европейските директиви за екологичните изисквания.

Параграф 15

БМГК с участието на държавата и синдикатите да разработят и приемат средносрочни и дългосрочни стратегии за развитието на подотраслите на добивната промишленост.

Те да бъдат насочени към техническо и технологично високопроизводително обновление на отрасъла, съответстващо на европейските критерии и изисквания.

Параграф 16

Социалните партньори по ОКТД, да организират публични информационни и разяснителни кампании в предприятията от бранша, в които предстои разпространението и прилагането на ОКТД за 2023-2025 г.

Дата на подписване: 29.03 **2023 г.**

РАБОТОДАТЕЛИ:

БЪЛГАРСКА МИННО- ГЕОЛОЖКА КАМАРА

Председател: .....

проф. дтн инж. Николай Вълканов

СИНДИКАТИ:

ФНСМ - КНСБ

Председател: .....

инж. Валентин Вълчев

СМФ „ПОДКРЕПА"

Председател: .....

инж. Владимир Топалов